

CHEQUEFORGALMUNK TÖRVÉNYES SZABÁLYOZÁSA.

Chequeforgalmunk aránylag csekély; csekély az, ha viszonyainkat tekintjük, s csekély, ha azt más nagyobb államokéval összehasonlítjuk. Tagadhatatlan, hogy a cheque forgalom nagyobb elterjedése előrehaladt közgazdasági állapotot követel, de bizonyos, hogy ez a fejlettebb állapot hazánkban már előttünk van, bizonyos, hogy az intenzív haladás mind erőteljesebb lökést ad az ország közgazdaságának, melyet a cheque, a legkényelmesebb s legnagyobb közgazdasági hasznot hajtó fizetési eszköz, kielégíteni nem tud. Hogy a cheque nem terjed jobban honunkban, annak oka magában a chequeben, a chequet illető törvényes intézkedésekben, illetve azok megfelelő voltának hiányában rejlik. Sürgős szükség volna azon segíteni, sürgős szükség volna megfelelő tételes jogszabályokat statuálni, hogy a mind erősebb lendületnek induló kereskedelmi, ipari stb. fejlődésünk megfelelő támaszban részesülve, a hozzáfűzött várakozásoknak a maga egészében megfelelhessen.

Radicalis újításokra volna szükség, félrendszabály rendszeren többet árt, mint használ, mert útját állja az alapos segítségnek, elodázza az üdvös reformok mielőbbi létrejöttét.

A következőkben rá kívánunk mutatni azon legfontosabb elvekre, a melyek különös gondozását folyton szem előtt kell tartanunk, ha a cheque jogi helyzetét a gyakorlati élet követelményeinek megfelelőleg akarjuk megváltoztatni.

A mi az elnevezést illeti, egy esetleg újonnan codificálandó chequetörvénynél nem tartanak helyesnek a cheque közelebbi meghatározását, definitióját. Egyébiránt a világirodalomban nélkülözzük is a szabatos körülírást, s a külföldi törvények, ha a definitiót szükségesnek tartják, nem egyszer nagyon is ellenkező meghatározást adnak. Nehogy tehát a chequeforgalomra hasson hátrányosan az esetlegesen keveset mondó meghatározás, helyesebb lesz a chequejogi körülírástól eltekinteni, mint a mely annak

gyakorlati érvényesülését éppen nem érinti. Lényeges kellék volna azonban a cheque elnevezést magába a szövegbe felvenni, hogy így félreismerhetlen legyen annak hovatarozósága. A svájci törvénynél, úgyszintén a német s osztrák javaslatnál is elég van téve eme feltételnek, míg más külföldi törvényeknél attól többnyire eltekintenek, a mit helyesnek mondani nem lehet. Igaz, hogy eme körülmény a cheque természetével nem ellenkezik, de kétségtelen, hogy használhatóságát emeli, mert hisz így természetéről, jogi állásáról, céljáról az első pillanatra tájékoztat.

Az alakot illetőleg egy perczig sem kételkedhetünk abban, hogy a chequenek írásban adott kijelentésnek kell lenni; szóbeli utasítás azt jogilag, de a dolog természetéből kifolyólag sem helyettesítheti. A cheque csak utasítás lehet, s így a hollandi vagy a francia nyugtacheque perhorreseálandó, mert hisz ez utóbbi ellentétbe helyezkedik a cheque rendeltetésével. Belátták ezt Németországban, hol az eredeti nyugtaalakat lassankint elhagyták s törvényjavaslatukba egyenest fölvtették, hogy a chequenek fizetési utasítást kell tartalmazni. A többi külföldi törvények szelleme is az utalványtermészetre engednek következtetni; az osztrák javaslat is ezt fogadta el, honi illeték-törvényünkben pedig egyenest következik az utalványalak, mert hisz annak értelmében a 2 krajczárnyi illeték alá eső chequeknek csakis utalványok tekintetnek. E fölött tehát már vitatkozni alig lehetne, de rá kívánunk mutatni, hogy czélszerűségi szempontok a cheque alakját ez irányba terelték. Egyébiránt illetéktörvényünk értelmében az említett kedvezményes illeték csakis »a pénzletevő által az intézet részéről adott úrlapon« kiállított chequekre adódik. Törvényünk ilyenformán egyenest előírja, hogy a cheque-úrlapokat az intézvényezett szolgáltassa, s így a cheque további alakjának meghatározása a kibocsátótól nem is függ. Egyébiránt a képzelhető leghelyesebb eljárás az, midőn az intézvényezett maga adja az úrlapokat, mert hisz így a visszaélések nagyon meg vannak nehezítve: ezt a bankok ügyrendje egyenest előírja, tekintet nélkül arra, hogy vájjon van-e már e tekintetben törvényes intézkedés statuálva. Ez mindenestre nagyon jó pronlacticus eszköz saját biztonsága megóvására.

A kibocsátó az intézvényezettől levő fedezete kiutalványozására használja a chequet, a melyet az angol gyakorlat szerint bárhol az előlapon, más államokban rendszeren a cheque jobb-sarkán aláír. Csak az aláírt, s a jogi szempontból, úgyszintén a kereskedelmi szokásból kifolyólag különben is érvényesíthető

chequet honorálja az intézvényszert az esetben, ha azt hamisnak vagy hamisítottnak nem tartja: magától értetődik, hogy a cheque többi kellékének sem szabad aggályt keltőnek lenni, mert így az, mint a most említett eset, ok lehet a dishonorálásra. Kereskedelmi törvényünk szerint a kibocsátónak kereskedőnek kell lenni az esetben, ha a cheque nem rendeletre szól, mert ellenkezőleg az semmi chequejogi hatálylyal sem bírna, illetve csak magánjogi szempontból volna elbírálható. Ez óriási hátránya a cheque terjedésének, nemkülönben a gyakorlati életben való használhatóságának, s hasonló megszorításoknak jogrendszerünk jelenlegi állapota s fejlődése mellett semmi értelme sincs.

A kibocsátó ellen csak akkor lehet helye a visszkérésnek, ha a cheque nem váltatnék be. A be nem váltás óvás vétele által igazolandó: leghelyesebb e tekintetben azon intézkedés, mely szerint legkésőbb a bemutatási határidő eltelte utáni napon veendő fel az óvás: így védenek meg a leghelyesebben a cheque-tulajdonos érdekei. Csak a cheque forgalmának megkönnyítését tennénk lehetővé, ha az óvással egyenértékűnek tekintenénk az intézvényszertnek a fizetés megtagadására vonatkozó, s a chequere jegyzett, keltezett s aláírt tanúsítványait, a mely intézkedés egyébiránt a német s az osztrák törvényjavaslatba fel is vétetett: ebből következik, hogy a clearingben visszautasított érték is óvatoltnak volna tekintendő. Magától értetődik, hogy az óvatolás bármely alakban való kivitele esetén is, a kibocsátó azonnal értesítendő volna a cheque dishonorálásáról. A cheque dishonorálásának okát a különféle államok törvényhozásai különféle módon igyekeznek megtorolni. Helyes dolog is, hogy szigorú intézkedések álljanak e tekintetben rendelkezésre, mert hisz a cheque tulajdonosára kevés vigasz az esetleges későbbi honorálás, midőn ő azon reményben fogadta el a chequet, hogy annak ellenértékét mondhatnánk bármikor — a törvényes határok között — felveheti. A különféle törvények, — a mint már emittettük — különféle alakú megtorló intézkedéseket statuáltak. Helyesnek vélnénk, ha viszonyaink között a chequebirtokos irányában való kártérítési kötelezettség mellett legalább is a chequeösszeg 5%-a volna a kibocsátó által fizetendő. E mellett azonban a mennyiben a dolognak büntetőjogi következménye lehetne, ez az által nem érintetnék. Sőt a mennyiben a cheque későbbben honoráltatnék, úgy megszűnt a cheque valódi természet, s inkább váltótermészetű lett, mely azonban a cheque kedvezményes bélyegilletékességével járt, s így a cheque kibocsá-

tója jövedéki kihágást is követett el, mely a megfelelő büntetéssel volna sújtandó. Könnyen belátható ugyanis, hogy a cheque kibocsátójának szükségképen tudni kell, hogy chequét honorálni fogja-e az intézvényezett, mert hisz az csak a fedezet jelenlététől függ, a melynek nagyságát pedig természetesen a kibocsátónak épp úgy kell tudni, mint az intézvényezettnek.

Magától értetődik, hogy mindez csak az esetben áll, ha a törvényes bemutatási idő alatt dishonoráltatnék a cheque, mert ennek elteltével a leghelyesebb volna, ha a törvény kimondaná, miszerint ez intézvényezettnek nem kötelessége a chequet kifizetésre elfogadni: visszaélések elkerülése végett is helyes volna ezen intézkedést statuálni.

Nézetünk szerint a kibocsátónak minden olyan összegre joga volna chequet kibocsátani, a melyről joggal felteheti, hogy chequét a bemutatáskor honorálják. Minden ilyen cheque, tekintet nélkül a készpénz, értékpapír, árúhitel vagy bármilyen más hitel-fedezetre, s tekintet nélkül a cheque kibocsátásának időpontjában való fedezeti állapotra, mégfelel a chequejog követelményeinek, mert hisz a chequetulajdonosra nézve csak az bír érdekekkel, hogy a cheque bemutatáskor honoráltatik-e minden fennakadás nélkül: minden további dolog mellékes. Mert hisz kétségtelen, hogy a bemutatás időpontja marad mérvadó a chequekből eredő bármilyen irányú s természetű jogok vagy kötelezettségek végérvényes megszerzésére.

A tekintetben, hogy intézvényezett bárki lehet, a kinek szabad rendelkezési képessége van, vagy csak bank, illetve bankár, eltérők a különféle államokban a törvényes intézkedések. Úgy Ausztriában, mint nálunk is kimondja a bélyegtörvény, miszerint csak az oly intézvényezett intézeteket ismer el ilyenek gyanánt, »melyek alapszabályaik értelmében pénzeknek idegen számlára való átvételére jogosítvák«. Az osztrák javaslat viszont azt mondja, hogy intézvényezett lehet nyilvános bank, takarékpénztár, vagy más idegen pénzek kezelésére alapszabályszerűleg felruházott intézet. A német javaslat szerint, továbbá Francia- és Spanyolországban, Belgiumban, Svájcban s Romániában mindenki lehet intézvényezett, Olaszországban s Portugáliában viszont minden kereskedő. Úgy Angliában, mint Hollandiában csak a bankárok bírnak szenvedő chequeképeséssel.

Kétségkívül oly formában a leghelyesebb az intézményezettek korlátozása, midőn a cheque csakis bankárra, vagy takarékpénztárra, illetve minden szabályszerűleg idegen pénzzel foglalkozó

intézetre állítható ki. Így lehet a legnagyobb garantiánk letétünk biztos megőrzéséről, akadálytalan visszafizetéséről. A chequeforgalomnak mondhatnának ez képezi az alapkövét, mely nélkül egészséges mederben nem fejlődhetik, s a mely nélkül kiépülésének biztos alapja hiányzik. Nem tarthatjuk helyesnek a passiv chequeképeséget minden kereskedőnek megadni, mint az például Olaszországban s Portugáliában látható. Mert igaz ugyan, hogy az ügyfelek azt választhatják mintegy bankárnak, a kiben legtöbb a bizalmuk, de bizonyos, hogy ilyen fontos intézménynél a visszaélések ellen a legszélesebb körű intézkedéseket kell megtenni, a mi ily formában úgyszólván kivihetetlen. De vegyük még tekintetbe, hogy a chequebeszámítási műveletek kiegyenlítését is eszközli, már pedig például a giroforgalom úgy a legnagyobb, s úgy lehet csak a legnagyobb mérvű, ha egy és ugyanazon — mondjuk — czég mennél több számlatulajdonos ügyleteit vezeti.

A clearingforgalomnál az összes ügyletek lebonyolítása egy központban eszközöltetik, a hol például 10 clearingtag van, esetleg több vagy kevesebb: nagyobb differentials nem igen vannak. A melyik bank — vagy általában chequeüzlettel foglalkozó — nem chclearingtag, az csak egy chclearingtag segítségével bonyolíthatja le clearingügyleteit. Igaz, hogy sok bank van, a mely nem clearingtag, de a nagyobb bankok mindeneseire azok; s ha a chequeforgalom nagyobb lendületet vesz, úgy a clearingtagok is szaporodnak. Az ily nagy bankoknál letétünk mindenesetre biztosabb helyen van, mint oly intézvényezettnél, ki nem bankár, s a kinek vagyoni állapotáról s megbízhatóságáról meggyőződést szerezni nem tudunk. Az intézvényezettnek tágabb körével könnyen a chequeintézmény discreditalása járhat, de meg a dolog természete is magával hozza, hogy ily pénzüzletekkel, melyek technikai s üzleti oldaluknál fogva is bankár ügykörébe tartoznak, kereskedők ne foglalkozzanak.

A dolog természete hozza egyébiránt magával azt is, hogy intézvényezett megjelölése nélkül a cheque nem értékesíthető. Viszont ha oly intézvényezett van megnevezve, ki a törvény értelmében az nem lehet, vagyis olyan foglalkozik chequeüzletekkel, ki arra feljogosítva nincs, úgy ennek ténykedése, illetve üzletkörének ténykedése büntetőjogi beszámítás alá esnék. A cheque érvényessége azért csorbát nem szenvedhetne, mert hisz annak beváltását mindig az intézvényezett s kibocsátó között szóbeli vagy írásbeli megegyezés szabályozza. Az ügylet maga azonban a fentiek folytán mint törvénybe ütköző cselekmény üldözendő

volna az intézményezettet illetőleg, ki a törvényes intézkedések daczára chequeüzletekkel foglalkozik.

A rendelvényesnek a kibocsátóval szemben vannak jogai s viszont kötelességei, míg az intézvényezett tulajdonkép csak a kibocsátó irányában nyer jogokat s kötelezettségeket. A kibocsátó azután az intézvényezettel szemben nyert jogok egy részét átruházza a rendelvényesre. Ha azonban az intézvényezettel szemben az így nyert jogokat a rendelvényes érvényesíteni nem tudja, úgy a dolog természete hozza magával, hogy a kibocsátó ellen van visszkereseti joga, ki tudatosan ferde helyzetbe hozta. Egyes államok törvényei az intézvényezettel szemben is megadják a kibocsátónak a visszkereseti jogot. Leghelyesebbnek tartjuk mégis az osztrák javaslatot, a mely szerint a chequebirtokos chequeje alapján az intézvényezettel szemben kereseti joggal nem bír. Ez megfelel a mi jogviszonyainknak is. Mindentől eltekintve, nagyon nehéz dolog marad a chequebirtokosnak igazolni azt, hogy a kibocsátó jogosan intézte a kérdéses cheque-t az illető intézvényezetre, már pedig e nélkül a kérdéses cheque jogérvényessége nagyon is kérdéses.

A francia, olasz s belga törvények e tekintetben nem intézkednek; a joggyakorlat azonban megadja a chequebirtokosnak az intézvényezettel szemben a kereseti jogot; a német javaslat bizonyos korlátozással szintén megadja a jogot, az angol nemkülönben, a mint azt a váltótörvény 74-ik cikkének 3-ik pontjánál láthatni.

Megjegyezzük, hogy mindig csak az első chequebirtokosnak van a kibocsátó ellen visszkereseti joga, mert hisz forgatás esetén az utolsó chequebirtokos mindig csak elődje ellen indíthat keresetet, s így visszamenőleg jutunk el a kibocsátóig, ki törvényes intézkedésektől eltekintve, a tiszta ész logikája szerint is mindig csak egyedül maradhat obligoban kötelezettségeiért. Egyébiránt az angol váltótörvény meghozataláig a chequebirtokosnak nem volt az intézvényezettel szemben kereseti joga, a melyet csak a felsőház kívánt törvénybe igtatva megadni.

Miután a cheque kibocsátása által fizetést akarunk teljesíteni, az rendesen annak megjelölését is tartalmazza, a kinek részére a fizetés eszközöltetik: ez a rendelvényes. De a cheque beváltását nem teszi függővé minden esetben az, hogy a rendelvényes jelentkezik-e fizetésre, mert hisz a cheque névre, rendeletre vagy bemutatóra szólhat, esetleg elszámolás útján is nyerhet kiegyenlítést, vagy csak egy bizonyos — illetve csak —

bankár által válthatók be. Az osztrák javaslat szerint, ha rendkívényes jelölve nincs, úgy a bemutató tekintendő annak: ez az eset áll Svájcban is. Ha a cheque névre szól, úgy a személyazonosság igazolása követelhető; a rendeletre szóló cheque, a mint az a dolog természetéből folyik, tovább forgatható; a bemutatóra szóló chequenel a kifizetés minden további nélkül eszközöltetik. A rendeletre szóló chequenel mindenesetre nagyobb a biztonság, mint például az üres hátiratú bemutatóra szóló chequenel, de ezek biztonsága fokozható, ha csupán elszámolásra jelzéssel ellátva a készpénzben való fizetés megtiltatik. Az elszámolásra szánt chequeknél a legnagyobb a biztonság a kifizetést illetőleg, mert hisz az a rendkívényes, illetve a chequebirtokos részére elszámolás útján egyenlített ki; tagadhatatlan azonban, hogy az ily chequek nem felelnek meg már teljesen a cheque jogi természetének. Az ily berendezésekkel rokon a veres cheque is, mely nem keresztezés által tiltja meg a készpénzfizetést, hanem már a szövegben a jóváírásra utal. Lényegileg megegyezik ez a magyar »csupán elszámolásra«, a német »nur zur Verrechnung«, az angol »crossing« s a francia »barrement«-tal, melyek mind a jóváírást jelzik.

Rendkívényes egyébiránt nemcsak idegen lehet, hanem maga a kibocsátó is. Ez azonban kívánatosnak semmi esetre sem mondható, mert hisz ez a jóváírást kizárja, a minek ellenkezőjét propagálni a cheque tulajdonképeni rendeltetése volna. A német törvényjavaslat egyenest kimondja 4-ik paragrafusában, hogy a kibocsátó magára is állíthat ki chequet, a melynek törvényben való kimondását egyébiránt szükségesnek nem tartjuk, mert hisz az természetes. Csak kívánatos, hogy az ily chequek mennél kisebb elterjedési körre szorítkozzanak. Franciaországban az ily chequeket »payer a moi merne«, Angliában »pay casch« szavakkal formulázzák.

Vannak államok (Amerika), hol a cheque-birtokos chequejét elfogadás végett bemutatja az intézvényezettnek, s a cheque ezután mintegy bankjegy czirkulál: ez a chequejegy keretében meg nem állhat, de különben is helytelen, mert a cheque természetével össze nem fér. Hasonló elfogadmány a cheque beváltását biztosítja, mindazonáltal nem rendeli azt kötelezőnek a törvényhozás, mert a cheque elfogadmánnyal való ellátása, a mint a dolog természete magával hozza, merőben felesleges. Az angol váltótörvény értelmében kötelező ugyan az intézvényezettre az elfogadmány, de az a gyakorlatban egészen szo-

katlan: kereskedelmi törvényünk értelmében ugyanez áll, úgyszintén az olasz s belga jog szempontjából is. A svájci törvény kimondja, hogy elfogadmányoknak nincs helye; a német s osztrák javaslat egyenest hatálytalannak jelzi azt. A francia törvény az elfogadmányról nem emlékezik meg.

A cheque-birtokosnak csak a kifizetés alkalmával kell az intézvényezettel érintkezni, mert hisz a cheque megszerzése csak erre ad jogot, az intézvényezettnek pedig kötelességet.

A rendkívényes honi jogszabályaink szerint részletfizetés elfogadására kötelezhető; az osztrák javaslat ezt megszüntetni javasolja 10. §-ának intézkedésével.

Helyesnek tartjuk, hogy a rendkívényes részére a fizetés csak a nyugtatott cheque átadása ellenében legyen eszközölhető. Ezt egyébiránt kereskedelmi törvényünk 298. §-a s a váltótörvény 39. §-a is előírja. Igaz, hogy tulajdonkép csak a rendeletre szóló chequeket kellene nyugtázni, hogy így igazolható legyen, miszerint annak értékét a jogos birtokos vette föl, de nem tartjuk elvetendőnek a bemutatóra szóló chequenek nyugtázását sem, már csak az ellenőrzés szempontjából is, a melyre egyébiránt az intézvényezett a bemutatóra szóló chequenél nincs oly szorosán kötelezve. Tény, hogy a nyugtázás csak félrendszabály a cheque ellenőrzésére, mert hisz a ki jogosulatlanul jut annak birtokába, az a nyugtázásnál használhat más nevet is, a mi egyébiránt a rendeletre szóló chequeknél is előfordulhat.

A kelet helye és ideje lényeges kelléke a chequenek. Ugyanis a kibocsátási és fizetési hely különbözősége adja a helyközi chequeket: a helyben beváltandók a helyi chequek. A cheque keletének meg kell egyezni a kibocsátás idejével; korábbi vagy későbbi keltezés meg nem engedhető a cheque természeténél fogva, mert hisz az a váltóhoz tenné hasonlónak. Törvénybe ütköző volna tehát a helytelen keltezés, mert hisz a cheque mint ilyen esik kedvezményes bélyegilleték alá, sőt a mint például a postatakarékpénztárnál láthatjuk, ez az ily chequeket visszautasítja, ismételt esetekben pedig az illető kibocsátót a számlatulajdonosok sorából törli. A helytelen keltezés, mint a hamisítás egyik neme, jogosan érvénytelenné teheti a chequet. Hisz a cheque keltezése már csak azért is fontos, a többi körülményektől eltekintve, mert hisz a beváltási határidő letelte ez időponttól számítódik. Visszaélések elkerülése végett a svájci törvény 839. §-ának 4-ik pontja kimondja, hogy a kelet nap-

jának is betűvel kell kiírva lenni, a mi mindenestre alkalmas visszaélések elkerülésére.

Ha másképp kikötve nincs, úgy helyes volna, ha a kelet helye tekintetnek a fizetés helyének, a fizetés helye pedig a kelet helyének, vagyis e tekintetben ilyformán semmi kontroverziára sem volna alkalom, mert azon ritka esetekben, midőn az egyik hely kitéve nincs, törvényes jogszabályal állanánk szemben. Egyébiránt a belga törvény is kimondja, miszerint egyéb intézkedés hiányában a fizetési hely tekintendő a kelet helyének (4. §. 2. bekezdés).

Ha a cheque ellen kifogás nem támasztható, úgy az intézvényszerűt azt honorálni köteles. Oly chequet, melynek valódisága aggályos, az intézvényszerűt nem fizetheti, mert ily esetekben, hacsak nem a kibocsátó hibás, az esetleges kár őt terheli. Viszont ha joggal tagadna meg egy cheque-honorálást, midőn annak valódisága ellen sem emelhető kifogás, úgy a kibocsátónak kártérítéssel tartozik. Ez azonban csak a legkritikább esetekben történik meg. Névre szóló chequenél a személyazonosságot is kell az intézvényszerűtnek kutatni; a rendeletre szólónál is elővigyázatosnak kell lennie, míg a keresztezett vagy veres chequeket csak jóváírás által honorálhatja. Ellenkezőleg esetleg kártérítési kötelezettség állna elő.

A chequenek mindig készpénzről kell szólni, tekintet nélkül a letétre. Ez szabálynak tekintendő. A betűkkel s számokkal való kiírásnak meg kell egyeznie egymással; helyes volna a betűkkel való kiírást egyenest megkövetelni. Érthetetlen, hogy pénzügyintézetünk a számoszlopokkal való ellenőrzést miért nem fogadják el. Az osztrák-magyar bank chequejein ezt nélkülözzük. A német birodalmi bank chequejein az ellenőrző számoszlopokat ott találjuk, de ott találjuk azt a postatakarékpénztár chequejein is. Részünkről megkövetelnénk e számoszlopokat, a mely adatait illetőleg a betűkkel s a számokkal való jelzéssel rendes körülmények között megegyezik. Így az összeg tekintetében háromszoros ellenőrzés volna.

A chequek értékadataira nézve korlátlan összegig való megjelölést tartanánk megengedhetőnek. Tudjuk, hogy a postatakarékpénztár csak 10.000 forintig szóló chequet honorál, számoszlopai is csak ennyire szólnak; de a nagyobb számadatok elhelyezése a chequen nehézségbe nem ütköznék: láthatjuk ezt a német birodalmi bank chequejeinél is. Célyszerű volna ez, mert hisz mint a gyakorlat bizonyítja, a cheque-forgalomban nem

egyszer nagy összegű lebonyolítások szerepelnek, a melyeket czélszerű volna egy cheque segítségével kiutalni. Ha a számoszlopok elhelyezése miatt korlátozni kellene is a cheque-összeg nagyságát, azért lehető volna legalább 50—60.000 forintig szóló chequeket is ily módon kiállítani.

A cheque látra fizetendő, vagyis bemutatásra honorálandó: ehhez kétség nem fér. Ép eme tulajdonságánál fogva van meg azon specziális állása, a melyet például a váltóval szemben elfoglal. A cheque-átadás fizetést pótol, tehát már esedékes tartozást ró le. Az olasz törvény a cheque fizetését illetőleg kivételes álláspontot statuál. 339. §-a ugyanis azt mondja, hogy nemcsak látra, hanem a bemutatástól számított, de 10 napnál nem hosszabb lejáratú időre is ki lehet állítva. Egyébiránt a romániai s portugál törvény is így intézkedik. Ez gazdasági, de jogi szempontból is határozottan helytelen intézkedés. Nem is találjuk ezt meg más állam törvényeiben, mert hisz ilyformán később lejáratú tartozások is kiegyenlíthetők általa, s így a váltó helyét foglalhatja el: minden mástól eltekintve ez a bélyegilletékszabás kijátszásának is tekinthető. Minden más államnál látra fizetendőnek tekintetik a cheque; ha más kikötés látható rajta, úgy ez az osztrák javaslat s a svájci törvény értelmében hatálytalan, míg a francia, angol törvények és a német javaslat szerint az egész cheque érvénytelen ily esetben. Helyesebb az előbbi jogszabály, a melynek értelmében a cheque más kikötés fencforgása esetén is látra fizetendő marad. De látra szól akkor is, ha e tekintetben a cheque semmi jelentést sem tartalmaz.

(Folytatása a jövő számban.)

Milhoffer Sándor.